

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.012.01.2023

Pan
Łukasz Gawel
Dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie
Muzeum Wnętrz w Otwocku Wielkim
Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie
Ul. Zamkowa 49
05-480 Otwock Wielki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/023 – Funkcjonowanie Muzeum Narodowego w Warszawie

zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli nr KPK-KPO.441.158.2023 z dnia 22 listopada 2023 r.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Muzeum Narodowe w Warszawie – Muzeum Wnętrz w Otwocku Wielkim ¹ ul. Zamkowa 49, 05-480 Otwock Wielki
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dyrektorem Muzeum Narodowego w Warszawie ² jest od 3 grudnia 2019 r. Łukasz Gaweł. W okresie od 30 listopada 2018 r. do 2 grudnia 2019 r. funkcję dyrektora MNW pełnił Jerzy Miziołek. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 87)</p>
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Realizacja ustawowych zadań merytorycznych przez Oddział Muzeum.2. Prowadzenie gospodarki finansowej przez Oddział Muzeum.3. Wykorzystanie środków publicznych przez Oddział Muzeum.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 do czasu zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Grzegorz Kapela, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LWA/115/2023 z 11 maja 2023 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli: str. 1-2)</p>

¹ Dalej także Oddział lub Muzeum Wnętrz.

² Dalej także MNW.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019 - 2023 (do 31 marca) Muzeum Wnętrz realizowało zadania określone w ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach⁵ w zakresie udostępniania zbiorów, upowszechniania wartości kulturalnych i popierania działalności artystycznej, w tym zadania zatwierdzone przez Dyrektora Muzeum Narodowego.

Oddział nie dysponował własnymi zbiorami, co ograniczało jego możliwości wystawiennicze, jednak posiadał ekspozycję stałą oraz w ww. okresie zorganizował dwie wystawy czasowe i liczne wydarzenia kulturalne, upowszechniające wśród społeczności lokalnej wiedzę na temat historii i kultury.

W latach 2019-2022 Muzeum Wnętrz zwiedziło i brało udział w ww. wydarzeniach 89 577 osób, przy czym największą liczbę zwiedzających - 30 640 osób odnotowano w 2022 r. W okresie zamknięcia muzeów z powodu epidemii Covid-19, Oddział kontynuował działalność w zakresie upowszechniania kultury w formie on-line, udostępniając na stronie internetowej MNW, m.in.: posty na tematy dotyczące zespołu pałacowo-parkowego w Otwocku Wielkim oraz znajdujących się w nim zbiorów; quizy tematyczne dla dzieci; trzy koncerty muzyczne⁶, zorganizowane we wnętrzach pałacu; film nakręcony w 2020 r. z okazji „Dnia Muzeów”, ukazujący dotychczas niedostępne dla zwiedzających, zakamarki muzeum.

Główny obiekt Muzeum Wnętrz, tj. barokowy pałac z oficynami, został w części przystosowany do zwiedzania przez osoby z niepełnosprawnościami, a jego wnętrza utrzymane były w dobrym stanie technicznym. Muzeum Wnętrz podjęło również działania w celu poprawy stanu elewacji pałacu – sporządzono projekt budowlany i wystąpiono do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zgodę na remont.

Dotacje celowe, których Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego udzielił MNW zostały prawidłowo wykorzystane na sfinansowanie zarówno zadań bieżących, jak i zadań inwestycyjnych realizowanych w Oddziale.

Działalność merytoryczna Oddziału prowadzona była w oparciu o plany, a z ich realizacji sporządzano wymagane sprawozdania.

Nieprawidłowości stwierdzone w kontrolowanej działalności dotyczyły:

- niezaktualizowania w okresie objętym kontrolą *Planu ochrony zabytków*, co naruszało § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych⁷;
- nieopracowania *Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji*, która jest podstawowym dokumentem określającym, zgodnie z § 30 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego⁸ z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą⁹, m.in. zasady postępowania i środki niezbędne do ewakuacji zbiorów. Brak tego dokumentu stwarza ryzyko bezpowrotnej utraty zbiorów w razie zagrożenia, z powodu ich nieprzygotowania do ewakuacji;
- nieprzeprowadzenia obowiązkowych okresowych kontroli stanu technicznego obiektów budowlanych - rocznych w okresach: od 2010 r. do 19 grudnia 2019 r.¹⁰ i w 2020 r. oraz pięcioletniej kontroli instalacji elektrycznej i piorunochronnej w 2020 r. (poprzednia kontrola odbyła się w 2015 r.), co stanowiło naruszenie art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹¹;

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 385.

⁶ Utwory fortepianowe Ryterbanda, arcydzieła muzyki klawirowej – udostępniony na stronie internetowej MNW.

⁷ Dz. U. Nr 212, poz. 2153. Dalej: rozporządzenie w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.

⁸ Dalej: Minister KiDN.

⁹ Dz. U. poz. 1240. Dalej: rozporządzenie w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą.

¹⁰ Przegląd wykonany 19 grudnia 2019 r. poprzedni według wpisu w książce obiektu budowlanego w 2010 r., brak dokumentacji świadczącej o późniejszym wykonaniu rocznej kontroli okresowej.

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 682, ze zm. Dalej: Prawo budowlane.

- nieprowadzenia na bieżąco odrębnych ksiąg obiektów budowlanych dla poszczególnych budynków oraz niewskazania osoby upoważnionej do ich prowadzenia, a także braku w nich danych identyfikujących dokument będący przedmiotem wpisu oraz osobę, która go wystawiła, co naruszało art. 60b i 60d Prawa budowlanego oraz § 6 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego¹².

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹³ kontrolowanej działalności

OBSZAR	<h4>1. Realizacja ustawowych zadań merytorycznych przez Oddział Muzeum</h4>
Opis stanu faktycznego	<p>1. Muzeum Narodowe w Warszawie jest państwową instytucją kultury wpisaną do prowadzonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego rejestrów: instytucji kultury pod numerem RIK 23/92 i do Państwowego Rejestru Muzeów pod numerem PRM/12/98.</p> <p>Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Muzeum Narodowego w Warszawie, wprowadzonym zarządzeniem nr 23 Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie z dnia 8 listopada 2011 r. Muzeum Wnętrz było oddziałem Muzeum Narodowego, kierowanym przez Kuratora. Szczegółowy zakres działania Oddziału i jego organizację oraz zakres uprawnień kuratorów Oddziału określono w regulaminie organizacyjnym Oddziału, stanowiącym załącznik nr 5 do ww. Regulaminu Organizacyjnego.</p> <p>W ww. regulaminie Oddziału wskazano, że Oddziałem kierował Kurator Oddziału na podstawie pełnomocnictwa Dyrektora Muzeum i w ramach określonych tym pełnomocnictwem reprezentował Oddział na zewnątrz.</p> <p>W ww. okresie Oddziałem kierowało dwóch kuratorów: od 24 lutego 2004 r. do 11 kwietnia 2019 r. - Mirosław Budzyński i następnie od 11 kwietnia 2019 r. Anna Feliks. W strukturze organizacyjnej Oddziału funkcjonowały komórki organizacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dział sztuki, do zadań którego należał nadzór merytoryczny nad zabytkami i nieruchomościami, przygotowanie i realizacja wystaw, prowadzenie inwentaryzacji, dokumentacji naukowej, fotograficznej oraz korespondencji związanej z ruchem obiektów; – Dział administracyjno-techniczny, prowadzący sprawy związane z nadzorem nad prawidłowym stanem technicznym obiektów i terenu znajdującego się pod opieką Oddziału oraz księgę inwentarzową; – Stanowisko ds. ochrony fizycznej. <p style="text-align: right;">(akta kontroli: tom 1 str. 6-52)</p> <p>Zarządzeniem nr 1/2023 Dyrektora Muzeum Narodowego¹⁴ wprowadzone zostały zmiany w strukturze organizacyjnej Muzeum. Od 16 stycznia 2023 r. Oddział działa na zasadach określonych w nowym regulaminie organizacyjnym MNW¹⁵. Podobnie jak w przypadku Muzeum Plakatu w Wilanowie oraz Muzeum Rzeźby w Królikarni, odstąpiono od wyrażonej w § 10 statutu MNW zasady, określania zakresu działania poszczególnych oddziałów MNW w regulaminach wewnętrznych, stanowiących załączniki do regulaminu organizacyjnego MNW.</p> <p>W wyniku wprowadzonych zmian, część zadań realizowanych do tej pory w Oddziale, została powierzona komórkom organizacyjnym MNW. Dotyczyło to:</p>

¹² Dz. U. Nr 120, poz. 1134. Rozporządzenie uchylono z dniem 1 stycznia 2023 r. Dalej: rozporządzenie w sprawie książki obiektu budowlanego.

¹³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁴ Zarządzenie nr 1/2023 Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie z dnia 16 stycznia 2023 r. w sprawie wprowadzenia nowego Regulaminu Organizacyjnego Muzeum Narodowego w Warszawie.

¹⁵ W okresie tym nie wprowadzono odrębnego regulaminu organizacyjnego dla Muzeum Wnętrz w Otwocku Wielkim.

- zadań Kuratora Oddziału i Działu sztuki w zakresie prowadzenia inwentaryzacji, dokumentacji naukowej i fotograficznej, przygotowania i realizacji wystaw, oprowadzania grup po ekspozycjach;
- zadań administracyjno-technicznych, np. nadzoru nad prawidłowym stanem technicznym obiektów i terenu znajdującego się pod opieką Oddziału, prowadzenia księgi inwentarzowej środków trwałych i magazynu gospodarczego.

(akta kontroli: tom 1 str. 7-52, 540-595)

Dyrektor MNW wyjaśnił, że: *zmiany regulaminu organizacyjnego były szeroko konsultowane z pracownikami MNW oraz funkcjonującymi w MNW związkami zawodowymi, a wynikały z mojej wizji, skoncentrowanej przede wszystkim na uporządkowaniu procesów organizacyjno-zarządczych, w tym finansowych. Rozwiązanie polegające na przypisaniu odpowiedzialności za obiekty zabytkowe kuratorowi zbiorów, zakresu administracyjno-technicznego Kierownikowi Oddziału wydaje się być przejrzystym i uzasadnionym działaniem, gdzie zakresy czynności ukierunkowane są na kompetencje i kwalifikacje pracowników. Działania komunikacyjne, marketingowe, wydawnicze, edukacyjne i inne, programowe, wymagające dużej ilości działań, wysokospecjalistycznych umiejętności, kontaktów i globalnie – wysokich nakładów finansowych – realizowane są przez komórki organizacyjne MNW, w których zatrudnieni są specjaliści z danego obszaru. Pozwala to na ekonomiczne i efektywne zarządzanie zasobami ludzkimi, mieniem i optymalizuje nakłady pracy pracowników Oddziału.*

(akta kontroli: tom 2 str. 40-49)

Z-ca Dyrektora ds. Organizacji i Finansów, wyjaśniła, że: *założenia zawarte w Regulaminie przygotowywane są na okres co najmniej 10 lat, co oznacza, że nawet jeśli w chwili obecnej Oddział nie posiada własnych, wyodrębnionych zbiorów i kolekcji, to nie będzie tak w przyszłości. Wydaje się uzasadnione i racjonalne aby zakres czynności i kompetencje poszczególnych stanowisk przygotowywane były w sposób wystandaryzowany dla wszystkich grup zawodowych w taki sposób, z uwzględnieniem zmian które mogą zająć w przyszłości.*

(akta kontroli: tom 1 str. 159)

2. Oddział prowadził działalność na terenie Zespołu Pałacowo-Parkowego w Otwocku Wielkim¹⁶, obejmującego działkę gruntową o pow. 80 ha oraz usytuowanych na niej sześć obiektów budowlanych o łącznej powierzchni użytkowej 3377 m². Główną częścią Zespołu PP jest barokowy pałac z oficynami, o łącznej powierzchni zabudowy 1642 m² i powierzchni użytkowej 3377 m². Pozostałe budynki to: dworek o powierzchni użytkowej 189 m², stajnia 950 m², spichlerz 374 m², magazyn ram 443 m² i garaże 197 m². Powierzchnia wystawiennicza w 2023 r. obejmowała część pomieszczeń pałacowych o łącznej powierzchni 800 m², co stanowiło 23% łącznej powierzchni pałacu z oficynami i 51% powierzchni samego pałacu¹⁷. W pozostałych pomieszczeniach pałacu wraz z oficynami znajdowały się: kawiarnia, biura Oddziału (w oficynie zachodniej), pomieszczenia administracyjne (oficyna wschodnia) oraz powierzchnie magazynowe. Do 2021 r. powierzchnia wystawiennicza obejmowała cały parter i pierwsze piętro pałacu, o powierzchni 891 m². W 2021 r. ze zwiedzania wyłączono prawe skrzydło parteru, w związku z przygotowaniem wystawy pn. „Dar Paderewskiego”, której otwarcie przewidziano na 2023 r. Jako magazyny wykorzystywane były także inne budynki należące do Zespołu PP¹⁸, o łącznej powierzchni 2492 m². W okresie objętym kontrolą powierzchnia magazynowa zwiększyła się o 400 m². W budynku magazynu ram wyremontowane zostały pomieszczenia z przeznaczeniem na magazyn mebli, część powierzchni oficyny wschodniej pałacu przeznaczono na magazyn wydawniczy, w spichlerzu utworzono magazyn mebli. W pomieszczeniach magazynowych przechowywane były zbiory należące do innych jednostek organizacyjnych MNW: Ośrodka Wzornictwa Nowoczesnego, Kolekcji Mebli, Kolekcji Malarstwa, Kolekcji Ikonograficznej i Fotograficznej oraz Oddziału MNW Muzeum Rzeźby im. X. Dunikowskiego w Królikarni.

(akta kontroli: tom 1 str. 89, 163-166, 294,537-538)

¹⁶ Dalej także Zespół PP

¹⁷ Powierzchnia użytkowa pałacu bez oficyn wynosiła 1557,39 m²

¹⁸ W dawnej stajni, garażach, oficynach pałacu oraz kotłowni i wartowni.

Odnosząc się do warunków przechowywania zbiorów w pomieszczeniach pierwotnie spełniających inne zadania, Kurator Oddziału wyjaśniła, że: *pomieszczenia te zostały przystosowane do celów magazynowych. Są to pomieszczenia dawnych budynków folwarcznych i części hotelowo-biurowej rezydencji rządowej. Zatem zaadaptowano różne przestrzenie na terenie do celów magazynowych, wyposażając je odpowiednio w niezbędny etaż i sprzęty umożliwiające stabilizację klimatu, jeśli to było potrzebne.*

(akta kontroli: tom 1 str. 537)

Zgodnie z § 10 regulaminu organizacyjnego MNW, zbiorami kierują kuratorzy. Za magazyny znajdujące się na terenie Muzeum Wnętrz odpowiadały bezpośrednio działy merytoryczne MNW, którym zbiory podlegały, tj. Ośrodek Wzornictwa Nowoczesnego, Kolekcja Mebli, Muzeum Rzeźby w Królikarni, Kolekcja Ikonograficzna i Fotograficzna, Magazyn Kolekcji Malarstwa.

(akta kontroli: tom 1 str. 537-538)

W sprawie przyczyn powiększenia powierzchni magazynowej w Muzeum Wnętrz, Kurator Oddziału wyjaśniła, że: *powierając MNW teren Zespołu pałacowo-parkowego w Otwocku Wielkim w administrację założono, że budynek Stajni zostanie przeznaczony na magazyny muzealne. W następnych latach poszerzano powierzchnię magazynową MNW, ponieważ w dotychczasowych magazynach Muzeum brak jest miejsca na przechowywanie rozrastających się zbiorów, ale też zwrotów obiektów zabytkowych z depozytów krajowych.*

Działalność Muzeum Wnętrz mogłaby być poszerzona lub odbywać się w lepszych warunkach, jeśli placówka mogłaby korzystać z powierzchni przylegających bezpośrednio do budynku pałacowego (muzealnego) w oficynach w tym głównie dwóch dużych sal na parterze, tj. dawnej sali kinowej i dawnej sali jadalnej. Mogłyby tam odbywać się spotkania tematyczne z prezentacjami, projekcjami filmów, zajęciami edukacyjnymi, ale też wystawy czasowe, pokazy specjalne i inne eventy, na co nie mam miejsca w obrębie obecnej ekspozycji (duża sala jadalna tak właśnie była wykorzystywana przed umieszczeniem w niej Magazynu Malarstwa). Położenie dużej sali kinowej blisko ekspozycji, a także samodzielne wejście do dużej sali jadalnej dają rozliczne możliwości korzystania niezależnego i niekrępującego zwiedzających Muzeum Wnętrz w czasie aktualnych wydarzeń, czy też niezależnie od nich, co też nie jest obecnie możliwe.

(akta kontroli: tom 1 str. 537-538)

Według Dyrektora MNW: *decyzje o umieszczeniu zbiorów w Oddziale w Otwocku Wielkim i utworzenia w pustych pomieszczeniach magazynów zbiorów wynikały z racjonalnego wydatkowania środków publicznych – pomieszczenia te bowiem spełniały warunki konserwatorskie, a koszty utrzymania pomieszczenia (np. ogrzewanie) i tak były stale ponoszone, aby nie doprowadzić do degradacji obiektu. Zbiory te są na bieżąco konserwowane, udostępniane, opracowywane merytorycznie przez kustoszy i kuratorów. Zabytki mają dzięki temu zapewnione właściwe warunki klimatyczne oraz kwestie bezpieczeństwa – obiekt jest chroniony, a zapewnienie magazynów w komercyjnej przestrzeni niewątpliwie podniosłoby koszty i nie było ekonomiczne z punktu widzenia finansów publicznych.*

(akta kontroli: tom 2 str.40-49)

Podstawowym zadaniem muzeum jest gromadzenie i udostępnianie zbiorów. Oddział nie posiadał własnych zbiorów, o których mowa w § 2 pkt. 2 regulaminu organizacyjnego MNW. W Muzeum Wnętrz znajdowało się 150 obiektów muzealnych, należących do zbiorów administrowanych przez inne jednostki organizacyjne MNW. Były one przekazywane do Oddziału na podstawie zarządzenia Dyrektora MNW w sprawie wydawania muzealiów między działami MNW z 1989 r.¹⁹. Zarządzenie nie zawierało zaleceń dotyczących sposobu obchodzenia się z wypożyczonymi obiektami muzealnymi oraz regulacji odnośnie odpowiedzialności poszczególnych stanowisk w strukturze organizacyjnej MNW, za prawidłową obsługę przemieszczenia muzealiów między jednostkami organizacyjnymi muzeum.

¹⁹ Zarządzenie nr 10 Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie z dnia 14 czerwca 1989 r. w sprawie wydawania muzealiów między działami Muzeum Narodowego w Warszawie a ich magazynami, pracownikami konserwatorskimi oraz Oddziałami.

W trakcie kontroli NIK, Dyrektor MNW uregulował²⁰ zasady i tryb przenoszenia zbiorów wewnątrz MNW. Dotyczą one obiektów przekazywanych po wejściu w życie zarządzenia, tj. po z 23 czerwca 2023 r. W przypadku obiektów muzealnych aktualnie znajdujących się poza jednostką organizacyjną, do której są przypisane, ma powstać harmonogram aktualizacji dokumentacji.

(akta kontroli: tom 1 str. 282-293)

Dyrektor MNW wyjaśnił: *konserwatorzy MNW, zgodnie z powstającym właśnie harmonogramem, w pierwszej kolejności dokonają przeglądu zbiorów przechowywanych poza magazynami i ekspozycjami, następnie na wystawach stałych w Gmachu Głównym i analogicznie w oddziałach. Po aktualizacji stanów zachowania i wytycznych dla wybranych przestrzeni, stosowne dokumenty zostaną podpisane, zgodnie z treścią zarządzenia.*

(akta kontroli: tom 2 str. 49)

W latach 2019-2021 w Oddziale prezentowana była ekspozycja stała ukazująca funkcję wnętrza Pałacu i życie codzienne mieszkańców rezydencji w XVIII w., zaprojektowana w okresie oddawania obiektu do użytkowania w 2004 r., którą zdemontowano na przełomie 2020 i 2021 r. Aktualnie w pałacu prezentowana jest ekspozycja, obrazująca funkcje poszczególnych pomieszczeń oraz prezentująca dawne instrumenty muzyczne. Przygotowywana jest wystawa, która poświęcona będzie darowi Ignacego Jana Paderewskiego dla MNW, której otwarcie planowane jest na wrzesień 2023 r.

W roku 2019 zorganizowano w Muzeum Wnętrz dwie wystawy czasowe:

- Amerykańskie trasy koncertowe Ignacego Paderewskiego - od 1 kwietnia do 30 października²¹; zaprezentowano 70 muzealiów, frekwencja wyniosła 4471 zwiedzających, poniesione koszty organizacji wystawy 6 000,00 zł,
- Pokaz specjalny prac Rafała Malczewskiego - od 14 do 29 września²²; zaprezentowano pięć muzealiów, frekwencja wyniosła 400 zwiedzających, na organizację wystawy nie ponoszono kosztów.

(akta kontroli: tom 1 str. 82-83, tom 2 str. 214-219)

W sprawie małej niewielkiej liczby zorganizowanych w Muzeum Wnętrz wystaw czasowych, Dyrektor MNW wyjaśnił, iż: *obecna strategia MNW przewiduje, że w Oddziałach zbudowane zostaną dobre ekspozycje stałe związane bezpośrednio z miejscami ich prezentacji. Kiedy zostałem powołany na stanowisko Dyrektora, Oddział w Otwocku nie był przygotowany do prezentacji ekspozycji stałej lub czasowej. Od 2020 r. przeprowadziliśmy szereg remontów, modernizacji i napraw, w celu zapewnienia bezpieczeństwa i właściwych warunków higieny pracy wszystkim pracownikom MNW oraz zwiedzającym. Dopiero po zapewnieniu tych podstawowych kwestii, które od dziesiątek lat nie były realizowane, można mówić o planowaniu wystaw stałych i czasowych w Oddziale.*

(akta kontroli: tom 2 str. 213)

W Oddziale nie organizowano wystaw w formie wirtualnej, nie prowadzono programów badawczych oraz nie prowadzono samodzielnie działalności wydawniczej. Kurator Oddziału

²⁰ Zarządzenie nr 24/23 Dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie z dnia 23 czerwca 2023 r. w sprawie zasad i trybu przenoszenia zbiorów wewnątrz Muzeum Narodowego w Warszawie, jego oddziałów i budynków pozostających pod zarządem Muzeum, a także przechowywania obiektów zabytkowych w przestrzeniach innych niż magazyny zbiorów i sale ekspozycyjne.

²¹ Wystawa obiektów z daru Paderewskiego dla MNW pokazująca rozkwit jego kariery muzycznej i politycznej, a także mniej znaną sferę prywatną; podzielona na trzy sale Muzyk, Mąż stanu, Człowiek (70 eksponatów, w tym 30 przedmiotów złotniczych, 12 numizmatów, 20 fotografii i inne z Działu Variów i Państwowego Muzeum Etnograficznego). W październiku 2019 r. wystawiono 4 razy sztukę teatralną na wystawie, pt. Herbatka u Paderewskiego (140 osób). 19.10.2019 roku odbył się koncert pianistyczny z okazji urodzin I.J. Paderewskiego w wykonaniu prof. M. Żebrowskiego (100 osób). Karolina Kurant opracowała folder wystawy. Kuratorki Anna Feliks – Muzeum Wnętrz w Otwocku Wielkim, Karolina Kurant Dział Złotnictwa Muzeum Narodowego w Warszawie.

²² Pokaz obrazów i rysunków o tematyce industrialnej z podróży, jaką Malczewski odbył po Czarnym Śląsku w 1934 i do COP-u w 1938 roku. Pokazowi towarzyszyła premiera filmu krótkometrażowego Niepospolita ukazującego rozkwit gospodarczy Polski międzywojennej oraz dwa oprowadzania kuratorskie. Informacje o pokazie i opracowaniach zamieszczono na FB oddziału. Organizatorki Anna Knapiek, Anna Feliks; współpraca merytoryczna Tomasz Jeziorkowski z Działu Sztuki Nowoczesnej MNW.

przewodziła badania dotyczące m.in. daru Paderewskiego oraz historii zespołu pałacowo-parkowego w Otwocku Wielkim. W 2020 r. w specjalistycznym czasopiśmie, poświęconym tematyce ochrony dziedzictwa kulturowego, konserwacji i badaniu obiektów zabytkowych Ochrona Zabytków opublikowany został artykuł kurator Oddziału pt. ²³„Zespół pałacowo-parkowy w Otwocku Wielkim w świetle rozpoczynających się badań nieinwazyjnych”²⁴.

W latach 2019 – 2023 (do 31 marca) w Muzeum Wnętrz w ramach działalności kulturalnej i edukacyjnej odbyło się: 38 odczytów, prelekcji i spotkań w ramach działalności edukacyjnej, 72 koncerty i konkursy, 30 imprez plenerowych, 47 lekcji muzealnych, wykładów lub warsztatów muzealno-edukacyjnych, w ramach których zrealizowano 15 tematów, 12 innych wydarzeń edukacyjnych.

Muzeum Wnętrz było otwarte dla osób zwiedzających sezonowo od 1 kwietnia do 31 października²⁵. W latach 2019-2020 wstęp do muzeum był płatny, za wyjątkiem jednego dnia w tygodniu, w którym, zgodnie z art.10 ust. 2 ustawy o muzeach, wstęp na wystawy stałe był nieodpłatny. Ceny biletów uwzględniały wynikające z ust. 3a ww. ustawy, uprawnienia części zwiedzających do ulg w opłatach. Cena biletu ulgowego była o 33% niższa od biletu normalnego. Wstęp do otaczającego pałac parku był bezpłatny w całym okresie objętym kontrolą NIK.

(akta kontroli: tom 1 str. 82-83)

W sprawie zniesienia od 2021 r. opłat za wstęp na teren muzeum, Dyrektor MNW wyjaśnił: *od 2020 roku podejmowałem liczne działania, zmierzające w kierunku przeprowadzenia modernizacji kompleksu pałacowo-parkowego w Otwocku Wielkim wraz z przygotowaniem stałej ekspozycji pn. „Dar Paderewskiego”. Dzięki dotacjom celowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego realizujemy prace remontowe w trybie doraźnym / awaryjnym zniszczonej tkanki Pałacu i całego zespołu budynków wraz z parkiem. W chwili obecnej jesteśmy na etapie budowania stałej oferty dla mieszkańców, turystów – wszystkich zwiedzających, dzięki której będziemy mogli zapewnić nie tylko wysokiej klasy wystawę historyczną, podkreślającą uroki rezydencji rodziny Bielińskich, ale również bezpieczne dla zwiedzających i pracowników pomieszczenia socjalne (kawiarnia, łazienki etc.) oraz pomieszczenie dla działalności edukacyjnej. Zwieńczeniem prac będzie otwarcie w I kwartale 2024 roku wystawy ze wspianymi obiektami, które Muzeum Narodowe w Warszawie otrzymało w testamencie Ignacego J. Paderewskiego. W związku z w/w pracami i utrudnieniami, trwającą w latach 2020-2022 pandemią, licznymi ograniczeniami oraz brakiem właściwych warunków klimatycznych dla obiektów a przez to – skromną ekspozycję – podjąłem decyzję o zwolnieniu z opłat wstępu. Bilety zostaną przywrócone jak tylko otworzona zostanie wystawa „Dar Paderewskiego”. Do tego czasu chcemy przede wszystkim zbudować wśród odbiorców świadomość, że wnętrza pałacu w Otwocku są warte uwagi i wyrobić w nich nawyk odwiedzania tego miejsca.*

(akta kontroli: tom 2 str. 45-46)

W latach 2019 – 2020 frekwencja była ustalana na podstawie liczby sprzedanych biletów. Od sezonu 2021 liczba zwiedzających była rejestrowana przez ochronę ekspozycji przy drzwiach głównych.

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą, liczba osób zwiedzających pałac i park wynosiła: 2019 r. – 26 315, 2020 r. – 10 122, 2021 r. - 22 500, 2022 r. – 30 640. Spadek liczby zwiedzających w 2020 r. spowodowany był wprowadzeniem stanu epidemicznego w związku ze wzrostem osób zarażonych wirusem COVID. W latach 2019-2020 sprzedano 5452 bilety wstępu do muzeum (2858 normalnych i 2594 ulgowe) i z tego tytułu uzyskano przychody w wysokości 59,6 tys. zł.

(akta kontroli: tom 1 str. 154-214, 270-278, 413-418, 596)

Muzeum Wnętrz brało udział w cyklicznej imprezie kulturalnej, tzw. „Nocy Muzeów”. Impreza była organizowana w latach 2019 – 2023, z przerwą z powodu pandemii w okresie 2020 - 2021, frekwencja ogółem wyniosła 1306 osób.

²³ Bilet normalny: 12 zł, bilet ulgowy: 8 zł, bilet rodzinny (2 osoby dorosłe + dzieci do lat 18, maks. 6 osób): 32 zł, dzieci do 7. roku życia – wstęp bezpłatny.

²⁴ Ochrona Zabytków 2020, nr 1(276), R.LXXIII, s. 13-40.

²⁵ Z wyłączeniem okresu zamknięcia z powodu epidemii Covid-19, w okresie kwiecień – czerwiec 2020 r.

W Oddziale okazjonalnie organizowane były także inne wydarzenia kulturalne²⁶. Udział w nich wzięło ponad 17,5 tys. osób. Największym zainteresowaniem cieszyły się imprezy: *Klasyka na leżakach* - impreza organizowana we współpracy z Fundacją Promocji Kultury otwarte, *70 Piknik historyczny* – impreza z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa.

(akta kontroli: tom 1 str. 167-176)

Pomimo, że Muzeum Wnętrz było zamknięte w okresie epidemii Covid-19, Oddział prowadził działalność w zakresie upowszechniania kultury, przygotowywane były posty na tematy dotyczące zespołu pałacowo-parkowego w Otwocku Wielkim oraz znajdujących się w nim zbiorów, które udostępniano na stronie internetowej MNW. Organizowano quizy tematyczne dla dzieci i przygotowywano zadania do rozwiązania, związane z historią pałacu, które były publikowane za pośrednictwem Internetu oraz na tablicy ogłoszeń w Otwocku Wielkim. We wnętrzach pałacu zorganizowano trzy koncerty muzyczne rozpowszechnione w formie online²⁷. Z okazji „Dnia Muzeów” w 2020 r. nakręcony został film, ukazujący niedostępne dla zwiedzających, w trakcie zwiedzania kompleksu pałacowo-parkowego, zakamarki muzeum, który był rozpowszechniony na stronach internetowych. W okresie tym Oddział prowadził także zajęcia w plenerze dla wolontariuszy MNW.

(akta kontroli: tom 1 str. 167- 176, 242-268)

3. Opracowanie planów działalności Oddziału oraz sprawozdań z jego realizacji należało do zadań jego kuratora²⁸. Po konsultacjach z kierownikiem pionu Programów Publicznych i Promocji, plan rocznego kalendarza wydarzeń składany był przez kuratora do dyrekcji MNW. Dodatkowo, w uzasadnionych przypadkach, sporządzano kosztorys poszczególnych wydarzeń. W planie ujmowane były stałe wydarzenia, wspierające działania muzealne, w tym spotkania tematyczne, spektakle teatralne i operowe, festiwale muzyczne, imprezy plenerowe. W połowie roku oraz na jego koniec kurator sporządzał sprawozdanie z realizacji zadań w danym okresie. Przygotowane w Oddziale sprawozdanie wykorzystywane było przez dyrekcję MNW przy tworzeniu sprawozdania z działalności całego muzeum w danym roku. Pod koniec roku kalendarzowego w Oddziale przygotowywane były plany remontowe, zawierające zakres prac, które należałoby wykonać w roku następnym oraz szacunkowy koszt ich realizacji. W planach wskazywano, które zadania mają charakter priorytetowy i powinny być wykonane pilnie. Plany przekazywano do dyrekcji MNW i w zależności od możliwości finansowych muzeum w danym roku kalendarzowym były uwzględniane w całościowym planie MNW.

Ponadto w Oddziale sporządzane były sprawozdania statystyczne K-02 z działalności muzeum w danym roku, które przekazywano do Głównego Urzędu Statystycznego oraz jednostek organizacyjnych MNW – głównego inwentaryzatora i działu finansowego.

(akta kontroli: tom 1 str. 82-83, 242-269, tom 2 str. 27-39)

Kurator Oddziału był stałym członkiem Kolegium Kuratorów MNW. W trakcie spotkań członków Kolegium omawiane były m.in. sprawy wymagające współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi. Dyskutowane były kwestie wyboru obiektów oraz warunków organizacji ekspozycji w otwockim pałacu, w tym koncepcja nowej ekspozycji stałej przygotowywanej w okresie pandemii COVID-19. Kolegium kuratorów rekomendowało do konkursów projekty realizowane w Oddziale²⁹, które następnie były nagradzane.

(akta kontroli: tom 1 str. 81)

Muzeum Wnętrz nie posiadało własnych zbiorów. Znajdujące się na ekspozycji w pałacu muzealia, należały do innych jednostek organizacyjnych MNW i przez nie były ewidencjonowane. Do zadań tych jednostek należało prawidłowe oznakowanie muzealiów oraz ich zabezpieczenie i konserwacja. Zadania z zakresu ewidencji zbiorów MNW i depozytów nadzorowane były przez Dział Inwentarzy, którym kierował główny

²⁶ Imprezy pn.: m.in. Kreatywna niedziela, Sztuka pod chmurką, Klasyka na leżakach, Międzypokoleniowa Akademia muzyczna, Dzień Dziecka, Młode talenty z USA, Rafała Malczewskiego pejzaże przemysłowe, Piknik historyczny, Urodziny Paderewskiego, Intrygi pałacowe.. August II z wizytą u Marszałka Bielińskiego. W ogrodzie Franciszka Bielińskiego.

²⁷ Utwory fortepianowe Ryterbanda, arcydzieła muzyki klawietowej – udostępniony na stronie internetowej MNW.

²⁸ Do 2023 roku na podstawie § 3 Regulaminu organizacyjnego Muzeum Wnętrz w Otwocku Wielkim i od 2023 r. na podstawie § 50 Regulaminu organizacyjnego Muzeum Narodowego w Warszawie z dnia 16 stycznia 2023 r.

²⁹ Projekty rekomendowane w 2022 r.: „Potażernia, czyli filozofia w warzywniku”, „Sztuka bezpośrednio – warsztaty dla osób z dysfunkcją wzroku”, w 2023 r. „Tajemnica królewskiej kolacji”.

inwentaryzator. W strukturze MNW wyodrębniony został także Dział Zasobów Cyfrowych, do którego zadań należało m.in. wytwarzanie dokumentacji cyfrowej zbiorów oraz administracja merytoryczna systemem do zarządzania i ewidencjonowania zbiorów i depozytów w MNW.

(akta kontroli: tom 1 str. 167-176)

W sprawie nieposiadania przez Muzeum Wnętrz własnych zbiorów, Dyrektor MNW wyjaśnił, że: *ze względu na trwającą sprawę o zwrot zespołu pałacowo-parkowego w Otwocku Wielkim przedwojennym właścicielom oraz fakt funkcjonowania w Otwocku Wielkim przez Muzeum Narodowe w Warszawie jedynie na podstawie umowy użyczenia obiektu – na podstawie podpisanej z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego umowy użyczenia, MNW jest jedynie administratorem obiektu. Obiekt został przejęty przez MNW od poprzedniego użytkownika, użytkującego go jako obiekt o charakterze obiektu noclegowo-konferencyjnego. Nie posiada autentycznych elementów historycznego wyposażenia. W związku z powyższym, nie wydaje się zasadne tworzenie własnych zbiorów w Oddziale.*

(akta kontroli: tom 2 str. 46)

4. Zasady zwiedzania zespołu pałacowo-parkowego w Otwocku Wielkim określone zostały w regulaminie zwiedzania, wprowadzonym zarządzeniem Dyrektora MNW³⁰.

Część obiektów muzealnych³¹ posiadała udogodnienia do odbioru sztuki wizualnej przez osoby niewidome lub słabowidzące. Dostępna była opisowa narracja w postaci audiodeskrypcji, w formie ścieżki dźwiękowej.

(akta kontroli tom 1 str. 224-241, 270-278, 413-469)

5. Muzeum Wnętrz posiadało Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego – zatwierdzoną przez Dyrektora MNW w dniu 7 lipca 2021 r. Zawierała ona elementy, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej³², m.in. informacje dotyczące przyczyn powstawania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia oraz zasad zapobiegania tym zjawiskom.

W Oddziale prowadzona była konserwacja systemu sygnalizacji pożarowej, sygnalizacji włamania i napadu, telewizji dozorowanej oraz kontroli dostępu oraz w cyklach miesięcznych odbywały się przeglądy tych systemów.

Corocznie przeprowadzana była analiza stanu zabezpieczenia muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem. Analiza obejmowała dokumentację ochronną, zabezpieczenia techniczne (budowlane i mechaniczne), gospodarkę kluczami, zabezpieczenia elektroniczne, system telewizji dozorowej. Plan ochrony Oddziału uzgodniony był z Komendantem Stołecznym Policji w Warszawie.

W latach 2019-2023 w Muzeum Wnętrz nie wystąpiły przypadki zniszczenia, zaginięcia, kradzieży zbiorów/muzealiów.

Oddział nie posiadał instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli: tom 1 str. 419-463, tom 2 str. 221-246)

Dyrektor MNW wyjaśnił, że: *z chwilą zmiany kadry kierowniczej Muzeum Narodowego w Warszawie od początku 2020 roku sukcesywnie analizowane były wszystkie dotychczas wydane zarządzenia i aktualizowane w miarę potrzeb i możliwości organizacyjnych. Okres pandemii od 20 marca 2020 r. do 2022 roku spowodował niestety konieczność wstrzymania większości prac. W jej wyniku z początkiem tego roku został wprowadzony nowy regulamin organizacyjny Muzeum, wprowadzający samodzielne stanowisko – specjalisty ds. obronnych, zarządzania kryzysowego i ochrony zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych i konfliktu zbrojnego, do obowiązków którego należy m.in. organizowanie w sposób właściwy prac w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zabytków. Takie działanie pozwoliło zorganizować w sposób właściwy prace nad aktualizacją wszystkich instrukcji bezpieczeństwa pożarowego dla Muzeum Narodowego w Warszawie i jego oddziałów.*

³⁰ Zarządzenie nr 35 z 3 października 2019 r., Zarządzenie nr 1/2020 z 22 stycznia 2020 r. Zarządzenie nr 31/2020 r. z 10 lipca 2020 r., Zarządzenie nr 29/2021 z 30 czerwca 2021 r. Zarządzenie nr 8/2022 z 1 kwietnia 2022 r. Zarządzenie nr 33/2022 z 14 września 2022 r., Zarządzenie nr 7/2023 z 22 marca 2023 r.

³¹ Dotyczyło to dziesięciu obiektów muzealnych.

³² Dz.U. z 2022 r. poz. 2057, ze zm.

(akta kontroli: tom 1 str. 85)

6. Organizację i sposób ochrony zabytków, na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych w jednostkach organizacyjnych posiadających zabytki określa się w planie ochrony zabytków. Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, plany ochrony zabytków są integralną częścią planów ochrony cywilnej i podlegają aktualizacji w terminie do 31 marca każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego. Zgodnie z § 9 ust. 10 regulaminu organizacyjnego Dyrektor odpowiadał za przygotowanie Muzeum w czasie pokoju do działania w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny oraz kieruje wykonywaniem zadań obronnych w Muzeum.

Oddział posiadał plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych opracowany w 2007 r. Plan był zatwierdzony przez Dyrektora MNW i uzgodniony z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Zawierał on wykaz zabytków ruchomych i nieruchomych znajdujących się na terenie Oddziału, w tym m.in. portret marszałka Piłsudskiego pędzla Wojciecha Kossaka, kolekcję obrazów olejnych i portretów Józefa Peszka z początków XIX wieku, oryginalne meble, które w okresie dwudziestolecia Międzywojennego stanowiły wyposażenie Belwederu: łóżko biedermeier, wykonane z sosny pokryte fofilem z mahoni i brzozy oraz szafa ubraniowa o profilowanym gzymsie, pokryta fofilem z jesionu i brzozy. Aktualnie ww. muzealia znajdują się poza Oddziałem.

(akta kontroli: tom 2 str. 1-27)

W sprawie braku aktualnie prezentowanych na wystawie zbiorów w wykazie zabytków podlegających ochronie, Kurator Oddziału wyjaśniła, że *pierwsza ekspozycja stała ukazująca wyposażenie wnętrz w różnych stylach historycznych zaprojektowana została po otwarciu w 2004 roku. W 2021 roku ekspozycja została w całości zmieniona. Plan ochrony zabytków z 2007 roku obejmuje obiekty prezentowane na pierwszej stałej ekspozycji.*

(akta kontroli: tom 2 str. 35-36)

Plan ochrony zabytków zawierał wykaz pracowników przydzielonych do grupy zadaniowej ochrony i zabezpieczenia zabytków sytuacjach kryzysowych i w razie konfliktu zbrojnego. Dane dotyczące pracowników i telefonów kontaktowych były nieaktualne; z ośmiu osób wymienionych w wykazie obecnie w Oddziale zatrudnione są dwie, w tym jedna na innym stanowisku.

(akta kontroli: tom 2 str. 1-27)

Odnośnie braku aktualnego wykazu pracowników przydzielonych do ochrony zabytków, Kurator wyjaśniła, że: *od momentu powstania planu ochrony zabytków, zespół pracowników Oddziału się zmienił. Obecnie trwa proces aktualizacji planu, w tym danych pracowników. Aktualny spis pracowników przekazany został specjalście ds. obrony, zarządzania kryzysowego, ochrony zabytków na wypadek konfliktu i sytuacji kryzysowych MNW w celu aktualizacji danych.*

(akta kontroli: tom 2 str. 35)

Brak aktualnego planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dla Muzeum Wnętrz nie opracowano *Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji*, co było niezgodne z § 30 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia. Ministra Kultury i Dziedzictwa w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego dla obiektu pałacowo-parkowego nie zawierała regulacji w tym zakresie.

(akta kontroli: tom 1 str. 419-463)

Dyrektor MNW wyjaśnił, że *dyrekcja MNW ma świadomość istniejących braków i wraz z zespołem zmierza do jak najszybszego ich usunięcia. Ze względu na konieczność aktualizacji listy najcenniejszych zbiorów, a przede wszystkim na konieczność*

określenia szczególnych i wymagających dla obiektów warunków konserwatorskich zabezpieczania zbiorów, planuje się zakończenie prac w tym zakresie w IV kwartale br., tak aby „Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego dla obiektu Muzeum Wnętrz w Otwocku Wielkim” zawierała wszystkie wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r.

(akta kontroli: tom 1 str. 85)

W dniu 7 czerwca 2023 r. Dyrektor MNW zarządzeniem Nr 19/2023 powołał zespół ds. przygotowania nowej instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji. Zgodnie z zarządzeniem zespół ma przygotować projekt nowej instrukcji do 15 października 2023 r.

(akta kontroli: tom 1 str.86)

2. Oddział nie posiadał aktualnego planu ochrony zabytków, co naruszało § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych. Wykaz pracowników przydzielonych do grupy zadaniowej ochrony i zabezpieczenia zabytków zawierał nieaktualne dane dotyczące pracowników i telefonów kontaktowych. Z ośmiu osób wymienionych w wykazie obecnie w Oddziale zatrudnione są dwie, w tym jedna z nich na innym stanowisku.

(akta kontroli: tom 2 str. 1-27)

Dyrektor MNW wyjaśnił: *Plany ochrony zabytków muszą obejmować zarówno zabytkowe siedziby Gmachu Głównego oraz Oddziałów, jak też zabytki ruchome, co powoduje, iż proces opracowywania Planów jest pracochłonny i długotrwały. Brak aktualizacji POZ jest zaniedbaniem wieloletnim, które powstało w trakcie blisko 20-letniego funkcjonowania ich w MNW, począwszy od 2005 roku. W latach 2020-2022 wprowadziłem proces planowania operacyjnego, realizowany w trudnych warunkach epidemicznych związanych z epidemią Covid-19 oraz organizacyjnych, dotyczących odtworzenia zlikwidowanej przez poprzedniego Dyrektora Kancelarii Niejawnej, której elementem jest system teleinformatyczny do przetwarzania informacji o charakterze niejawnym o klauzuli „Zastrzeżone”. Zarządziłem w 2020 roku opracowanie „Planu operacyjnego funkcjonowania Muzeum Narodowego w Warszawie w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny” i został on ostatecznie opracowany w 2022 roku oraz uzgodniony Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego i zatwierdzony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 6 października 2022 roku. W pierwszej kolejności, po powrocie do pracy stacjonarnej w 2022 roku, 10-osobowy zespół złożony z pracowników Oddziału w Nieborowie i Arkadii oraz centrali rozpoczął pracę nad nowym Planem ochrony zabytków dla Oddziału MNW w Nieborowie i Arkadii. Wybór tego Oddziału w pierwszej kolejności podyktowany był tym, iż obowiązujący tam POZ obowiązywał od 1983 roku i nie był nigdy aktualizowany. W chwili obecnej nowy plan jest już w końcowej fazie nanoszenia poprawek zgłoszonych przez urząd Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Kolejnym krokiem jest opracowanie aktualizacji POZ dla Gmachu Głównego, gdyż jest to punkt wyjścia dla pozostałych oddziału, a następnie POZ każdego z Oddziałów. Wydałem już polecenie służbowe w tej sprawie (...) Specjaliście ds. obronnych, zarządzania kryzysowego, ochrony zabytków na wypadek konfliktu oraz sytuacji kryzysowych.*

(akta kontroli: tom 2 str. 47)

OCENA CZĄSTKOWA

Muzeum Wnętrz realizowało zadania i cele określone w ustawie o muzeach, w zakresie udostępniania zbiorów, upowszechniania wartości historii i kultury i popierania działalności artystycznej. Liczba osób, które zwiedziły ekspozycje w latach objętych kontrolą wynosiła ogółem 63 455. Oddział w ww. okresie posiadał wystawę stałą, zorganizował dwie wystawy czasowe oraz liczne wydarzenia kulturalne, cieszące się dużym zainteresowaniem, rozpowszechniające wśród społeczności lokalnej wiedzę na temat historii i kultury. Frekwencja (zwiedzający i biorący udział w wydarzeniach) wynosiła od ok. 10 tys. osób w 2020 r. (epidemia Covid-19) do ok. 30 tys. osób w 2023 r. Ze

względu na sytuację organizacyjno-prawną Oddział nie dysponował własnymi zbiorami i jego działalność w zakresie udostępniania muzealiów była ograniczona. Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości dotyczące braku aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz planu ochrony zabytków były znane dyrekcji MNW i podjęte zostały już działania w celu ich wyeliminowania. Wprowadzono zmiany organizacyjne, polegające na scentralizowaniu części zadań.

OBSZAR

2. Prowadzenie gospodarki finansowej przez Oddział Muzeum

Opis stanu faktycznego

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji przekazał w nieodpłatny trwały zarząd³³ Ministrowi Kultury „Zespół Pałacowo-Parkowy w Otwocku Wielkim”, który następnie na podstawie umowy użyczenia z 28 stycznia 2004 r. został oddany do użytkowania MNW z przeznaczeniem na utworzenie na jego terenie Oddziału MNW.

Zespół PP usytuowany jest na działce o powierzchni 80 hektarów i 33 arów, składał się z sześciu budynków: pałacu wraz z oficynami o łącznej powierzchni zabudowy 1642 m² oraz obiektów przeznaczonych głównie na cele magazynowe, tj. dworku, stajni, spichlerza, wartowni i garaży. Pałac wraz z otoczeniem wpisany został do rejestru zabytków³⁴. Łączna wartość netto środków trwałych znajdujących się w Oddziale, według stanu na koniec pierwszego kwartału 2023 r. wynosiła 2284 tys. zł, z czego 94% stanowiła wartość budynków, tj. 2150 tys. zł³⁵. W okresie od 2019 r. do 31 marca 2023 r., wartość bilansowa środków trwałych zmniejszyła się o 197 tys. zł, wskutek spadku wartości budynków, związanym z dokonywaniem odpisów umorzeniowych³⁶. Oddział nie posiadał rzeczowych aktywów trwałych w postaci środków transportu oraz stanowiących jego aktywa - zbiorów muzealnych.

(akta kontroli: tom 1 str. 4-5, 95, 98)

W okresie objętym kontrolą, w Muzeum Wnętrz zatrudnionych było od pięciu do siedmiu pracowników, w tym kurator Oddziału. Z tego tytułu MNW poniosło w okresie 2019 r.– 2023 r. (do 31 marca) koszty w postaci wynagrodzeń wraz z pochodnymi w łącznej wysokości 1479,3 tys. zł. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne osób kierujących Oddziałem w poszczególnych latach wynosiło: 771,5 tys. zł (2019 r.), 8414,3 tys. zł (2020 r.), 7586,7 tys. zł (2021 r.), 7748,3 (2022 r.), 8194,0 tys. zł (I kwartał 2023 r.). Ponadto osoby te otrzymywały dodatek funkcyjny, który w stosunku rocznym wynosił od 13 tys. zł w 2019 r. do 31,2 tys. zł w 2021 r. Pracownikom Oddziału, w tym także nim kierującym, nie były wypłacane honoraria z tytułu pracy artystycznej lub twórczej.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie pracowników technicznych i obsługi w wynosiło od 3,5 tys. zł w 2019 r. do 5,2 tys. zł w 2023 r. Dyrektor MNW doceniając wkład pracy przy organizacji nowej wystawy, w 2021 r. przyznał czterem pracownikom Oddziału nagrody w łącznej wysokości 9 tys. zł. Ponadto w 2021 r. pracownicy otrzymali nagrody roczne w łącznej kwocie 5 tys. zł.

Od 2021 r. zmieniono zasady wypłacania premii w MNW - jej część została włączona do płacy zasadniczej. W całym okresie objętym kontrolą pracownicy Oddziału otrzymali premię w łącznej wysokości 120,2 tys. zł, z czego 92% (111,5 tys. zł) wypłacono w latach 2019-2020.

(akta kontroli: tom 1 str. 88-89)

Na terenie Zespołu PP usytuowanych było sześć obiektów budowlanych³⁷. Obszar przeznaczony do zwiedzania obejmował teren położony na wyspie o powierzchni 50 tys. m², na której znajdował się otoczony parkiem barokowy pałac wraz z oficynami.

³³ Decyzja Nr 81/03 z 10 września 2003 r.

³⁴ Decyzja z 18 kwietnia 1994 r. nr 1578-A.

³⁵ Ponadto w Oddziale prowadzone były prace modernizacyjne instalacji centralnego ogrzewania, stanowiące środek trwały w budowie, o dotychczasowej wartości 565 tys. zł.

³⁶ Per saldo, tj. wystąpił wzrost wartości urządzeń technicznych i maszyn o 46 tys. zł oraz pozostałych środków trwałych (grupa 8) o 83 tys. zł i spadek wartości budynków o 326 tys. zł wskutek korekty ich wartości o odpisy amortyzacyjno-umorzeniowe.

³⁷ Obiekty budowlane: pałac wraz z oficynami o łącznej powierzchni zabudowy 1 642 m² i powierzchni użytkowej 3 377 m², dworek o powierzchni użytkowej 189 m², stajnia 950 m², spichlerz 374 m², magazyn ram 443 m² i garaże 197 m².

Szczegółowym badaniem objęto pałac, który w części udostępniano osobom zwiedzającym, oraz w którym wyeksponowane były wypożyczone od innych jednostek organizacyjnych MNW obiekty muzealne.

W wyniku przeprowadzonych oględzin pałacu stwierdzono, że obiekt był zbudowany w technologii murowanej oraz był wyposażony w instalacje: wodną, centralnego ogrzewania, sanitarną, elektryczną, odgromową, deszczową, przewody wentylacji grawitacyjnej. Elewację pałacu pokrywał tynk cementowo-wapienny, na którym widoczne były zacieki, zabrudzenia, zarysowania oraz uszkodzenia. Między pałacem, a oficyną zachodnią zawieszono dwie tabliczki, ostrzegające osoby zwiedzające o możliwości spadku tynku. Rynny przy tarasach południowych wprowadzone zostały w mury, co stwarzało możliwość zawilgocenia ścian. Bariery zewnętrzne na balkonach, pod arkadami od strony ogrodu były zardzewiałe.

MNW podjęło działania mające na celu odrestaurowanie zewnętrznej elewacji pałacu. W 2022 r. sporządzony został projekt budowlany i w styczniu 2023 r. wystąpiono z wnioskiem do Mazowieckiego Konserwatora Zabytków o wydanie pozwolenia na prowadzenie robót budowlanych.

(akta kontroli: tom 1 str. 106-114)

Zwiedzającym udostępnione były pomieszczenia wewnętrzne, usytuowane na parterze oraz na pierwszym piętrze pałacu. Wewnątrz budynek utrzymany był w dobrym stanie technicznym, podłogi oraz ściany zostały odnowione i wyremontowano sanitariaty. Zwiedzającym udostępniono na parterze cztery pomieszczenia, w których znajdowała się kolekcja dawnych instrumentów muzycznych oraz sala przeznaczona do koncertów kameralnych. Na parterze pałacu w alkierzu południowym znajdowało się pomieszczenie pełniące funkcję kawiarni. Na pierwsze piętro pałacu prowadziły marmurowe schody, wyodrębniono tam osiem pomieszczeń, w tym salę balową, westybul i sześć sali ekspozycyjnych, w których znajdowały się obrazy oraz kolekcja rzemiosła.

Obiekt był w części przystosowany do zwiedzania przez osoby z niepełnosprawnościami, poruszające się na wózkach inwalidzkich. Dotyczyło to pierwszej kondygnacji pałacu, podłogi poszczególnych pomieszczeń położone były na tym samym poziomie, nie występowały przeszkody w postaci progów, wyremontowana toaleta z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Pierwsze piętro pałacu nie było dostępne dla osób niepełnosprawnych ze względu na brak windy lub pochylni, umożliwiających pokonanie różnicy poziomów. Osoby z niepełnosprawnościami mogły się swobodnie poruszać po zabytkowym parku, ze względu na utrzymanie w dobrym stanie technicznym alejek parkowych.

W oficynie zachodniej urządzono pomieszczenia biurowe, wyposażone w typowy sprzęt biurowy, będący w dobrym stanie technicznym oraz wyremontowane toalety. W oficynie wschodniej znajdowały się pomieszczenia gospodarcze - ta część pałacu nie była udostępniana osobom zwiedzającym.

Ponadto w części pomieszczeń na parterze pałacu oraz w obu oficynach na piętrze znajdowały się pomieszczenia magazynowe MNW, przeznaczone do przechowywania zbiorów należących do innych jednostek organizacyjnych MNW.

Osobom zwiedzającym udostępniano otaczający pałac zabytkowy park, porośnięty starodrzewem, poprzecinany licznymi alejkami, przy których postawiono elementy małej architektury (ławki, zadaszoną wiatę), które utrzymane były w dobrym stanie technicznym.

(akta kontroli tom 1 str. 82-83, 101-128, 294, 513-525, tom 2 str. 28-32)

Zgodnie z art. 62 Prawa budowlanego obiekt budowlany powinien być w czasie użytkowania poddawany przez właściciela lub zarządcę - okresowej kontroli. Analiza dokumentacji dotyczącej kontroli okresowych prowadzonych w pałacu w Otwocku Wielkim wykazała, że w latach 2019-2023 nie odbyły się roczne kontrole stanu technicznego elementów budynku w okresach: od 2010 r. do 19 grudnia 2019 r.³⁸ oraz w 2020 r. W 2020 r. nie przeprowadzono pięcioletniej kontroli instalacji elektrycznej i piorunochronnej (poprzednia kontrola odbyła się w 2015 r.)³⁹. Brak kontroli okresowych obiektu budowlanego opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli: tom 1 str. 152-153)

³⁸ Przegląd wykonany 19 grudnia 2019 r. poprzedni według wpisu w książce obiektu budowlanego w 2010 r., brak dokumentacji świadczącej o późniejszym wykonaniu rocznej kontroli okresowej.

³⁹ Kontrola tę przeprowadzono 20 kwietnia 2021 r.

Dla każdego budynku powinna być prowadzona na bieżąco⁴⁰ książka obiektu budowlanego, w której zarządca powinien wskazać osobę fizyczną upoważnioną do prowadzenia tej książki⁴¹. Wpisy dokonywane w książce obiektu budowlanego, dotyczące przeprowadzonych kontroli okresowych powinny zawierać m.in. imię i nazwisko osoby przeprowadzającej kontrolę; informacje o numerze, rodzaju i zakresie posiadanych uprawnień budowlanych albo innych uprawnień dających podstawę do przeprowadzania kontroli; zakres kontroli; ustalenia dokonane w zakresie kontroli; informację, czy zostały stwierdzone nieprawidłowości; zalecenia wskazujące czynności mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości wraz z terminem ich wykonania, jeżeli zostały stwierdzone nieprawidłowości; zakres niewykonanych zaleceń określonych w protokołach z poprzednich kontroli. Każdy wpis dokonany w książce obiektu budowlanego powinien być opatrzony: datą; imieniem i nazwiskiem osoby dokonującej wpisu i jej czytelnym podpisem.

Zgodnie z § 32 regulaminu organizacyjnego Muzeum Narodowego w Warszawie, obowiązującego od 16 stycznia 2023 r. dbałość o dokonywanie wszelkiego rodzaju przeglądów, prowadzenie ksiąg obiektu budowlanego dla wszystkich obiektów MNW (wraz z Oddziałami) oraz odpowiedzialność za terminowe wykonywanie obowiązujących przeglądów w obiektach budowlanych należała do Działu Infrastruktury i Inwestycji⁴².

(akta kontroli tom 1 str. 15-52, 129-151, 540-595)

Na terenie Zespołu PP oprócz pałacu, usytuowanych było pięć innych odrębnych obiektów budowlanych⁴³, które nie były udostępniane osobom zwiedzającym.

Analiza zapisów zawartych w książkach obiektów budowlanych prowadzonych dla budynków usytuowanych na terenie Zespołu PP z okresu objętego kontrolą, wykazała nieprawidłowości, które opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie przeprowadzono, wymaganych art. 62 Prawa budowlanego, okresowych kontroli stanu technicznego pałacu (obektu budowlanego pełniącego funkcje wystawiennicze, udostępnianego w okresie objętym kontrolą osobom zwiedzającym):
 - rocznych kontroli stanu technicznego elementów budynku, w okresach: od 1 stycznia do 19 grudnia 2019 r. i w 2020 r.;
 - pięcioletniej kontroli instalacji elektrycznej i piorunochronnej w 2020 r.

– (akta kontroli: tom 1 str. 152-153)
2. Książki obiektów budowlanych znajdujących się na terenie Zespołu PP nie były prowadzone na bieżąco, zgodnie z przepisami rozdziału 5d Prawa budowlanego oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego. Dotyczyło to książek budowlanych prowadzonych dla wszystkich obiektów budowlanych, sześciu budynków usytuowanych na terenie Kompleksu PP:
 - dla obiektów budowlanych należących do Zespołu PP prowadzona była jedna, wspólna książka, dokumentująca kontrole okresowe oraz odrębne książki w pozostałym zakresie, które nie były jednak prowadzone na bieżąco – czym

⁴⁰ Książka obiektu budowlanego powinna być prowadzona na bieżąco, wpisów w książce obiektu budowlanego należy dokonywać niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 7 dni od dnia zaistnienia okoliczności, której wpis dotyczy.

⁴¹ W książce obiektu budowlanego powinny znajdować się dane dotyczące osoby fizycznej upoważnionej do jej prowadzenia w zakresie: imię i nazwisko, adres zamieszkania, e-mail.

⁴² W obowiązującym do 15 stycznia 2023 r. regulaminie organizacyjnym MNW z 8 listopada 2011 r. w § 24 zawarto zapis: Do zakresu obowiązków stanowiska ds. dokumentacji należy prowadzenie ksiąg obiektu budowlanego dla wszystkich obiektów Muzeum z wyjątkiem wydzielonych Oddziałów. W regulaminie. W regulaminie organizacyjnym Muzeum Wnętrz w Otwocku Wielkim, obowiązującym również do 15 stycznia 2023 r. zadania w zakresie prowadzenia książek obiektów budowlanych nie były przypisane do żadnego stanowiska pracy.

⁴³ Obiekty budowlane: pałac wraz z oficynami o łącznej powierzchni zabudowy 1 642 m² i powierzchni użytkowej 3 377 m², dworek o powierzchni użytkowej 189 m², stajnia 950 m², spichlerz 374 m², magazyn ram 443 m² i garaże 197 m².

naruszono art. 60b Prawa budowlanego, zgodnie z którym książkę obiektu budowlanego prowadzi się na bieżąco dla każdego budynku oraz § 6 ust. 1 ww. rozporządzenia;

- nie wskazano osoby upoważnionej do prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych, co naruszało art. 60d Prawa budowlanego, zgodnie z którym zarządca obiektu budowlanego wskazuje w książce obiektu budowlanego osobę fizyczną do prowadzenia tej książki, która odpowiada za jej prawidłowość;
- wpis do ksiąg nie zawierał danych identyfikujących dokument będący przedmiotem wpisu oraz danych identyfikujących osobę, która dokument wystawiła, co naruszało § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego.

(akta kontroli: tom 1 str. 115 -153, tom 2 str. 54 -135)

Dyrektor MNW w sprawie braku wymaganych kontroli okresowych obiektów budowlanych oraz nieprawidłowości przy prowadzeniu ksiąg obiektów budowlanych wyjaśnił: *trudno mi powiedzieć, dlaczego tak się działo – braki są oczywiste. Dlatego podjąłem decyzję o centralizacji wielu procesów zarządczo-organizacyjnych, w tym finansowych. Jak widać, zmiana zarządcza była wskazana, zaniedbania są wieloletnie, a osoby zajmujące stanowiska administracyjno-techniczne w Oddziałach nie miały odpowiedniej wiedzy i kwalifikacji dot. spraw i dokumentacji budowlanej. Od 16 stycznia 2023 roku funkcjonuje w MNW nowy regulamin organizacyjny, w którym sprawy związane z prowadzeniem dokumentacji i inwentaryzacji infrastruktury MNW, wraz ze wszystkimi urządzeniami i instalacjami oraz dbałość o dokonywanie wszelkiego rodzaju przeglądów i certyfikacji zgodnie z obowiązującym prawem, prowadzenie ksiąg obiektu budowlanego dla wszystkich budynków MNW, w tym Oddziałów, realizowane jest przez Dział Infrastruktury i Inwestycji. Z mojej wiedzy wynika, iż Kierowniczka Działu Infrastruktury i Inwestycji podejmuje działania w celu uzupełnienia wieloletnich braków i zaniedbań.*

(akta kontroli tom 2 str. 40-49)

OCENA CZĄSTKOWA

MNW podejmowało działania w celu udostępnienia zwiedzającym Zespołu Pałacowo – Parkowego w Otwocku Wielkim. Wnętrze pałacu utrzymane było w dobrym stanie technicznym, na parterze budynku zapewniono dostęp osobom z niepełnosprawnościami, poruszającym się na wózkach inwalidzkich. Podjęto też starania w celu remontu elewacji zabytkowego pałacu, został sporządzony projekt budowlany i wystąpiono do Mazowieckiego Konserwatora Zabytków o zgodę na przeprowadzenie prac budowlanych. Ustalono jednak, że w Muzeum Wnętrz nie były w pełni przestrzegane przepisy Prawa budowlanego. Dotyczyło to przerw pomiędzy obowiązkowymi kontrolami stanu technicznego obiektu oraz nieprawidłowości przy prowadzeniu ksiąg obiektów budowlanych.

OBSZAR

3. Wykorzystanie środków publicznych przez Oddział Muzeum

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą MNW otrzymywało dotacje celowe, przeznaczone w części na cele związane z prowadzeniem działalności przez Oddział w Otwocku. Dotyczyło to dotacji celowych udzielanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

- na finansowanie kosztów realizacji inwestycji w części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, w łącznej kwocie 1 197 tys. zł udzielonych na podstawie dwóch umów, z których jedna została zrealizowana i rozliczona;
- na realizację zadań bieżących, realizowanych ze środków budżetu państwa w części 24, w łącznej kwocie 4 830 tys. zł, na podstawie trzech umów w całości zrealizowanych i rozliczonych.

1. Dotacja celowa na finansowanie kosztów realizacji inwestycji.

Na podstawie umowy⁴⁴ zawartej pomiędzy Ministrem Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu a Dyrektorem Muzeum Narodowego w Warszawie została udzielona dotacja na

⁴⁴ Umowa Nr 19/DF-V/AC/2021 z dnia 23.03.2021 r.

wykonanie dwóch zadań inwestycyjnych⁴⁵, w tym Modernizacji instalacji centralnego ogrzewania w obiektach oddziału MNW w Otwocku Wielkim w celu umożliwienia całorocznego otwarcia muzeum dla zwiedzających – etap I.

W związku z planowaną inwestycją i brakiem w umowie użyczenia z 2004 r.⁴⁶ regulacji zezwalającej MNW na dysponowanie nieruchomością na cele budowlane, wystąpiono do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z prośbą o zawarcie aneksu do umowy użyczenia⁴⁷. Aneksem z 5 października 2020 r. dokonano zmiany w umowie użyczenia, zawierając w niej zapis, przyznający biorącemu do używania, prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane w zakresie inwestycji polegającej na modernizacji centralnego ogrzewania. Na realizację zadań przyznano środki finansowe w wysokości 1 450 tys. zł, w tym na przedsięwzięcie inwestycyjne w Oddziale w Otwocku Wielkim w kwocie 1 000 tys. zł. Środki miały być wydatkowane w ramach § 6560 klasyfikacji budżetowej⁴⁸ w terminie do końca 2021 r. MNW posiadało uzgodniony z dysponentem środków finansowych program inwestycji.

Analiza dokumentacji dotyczącej inwestycji wykazała, że:

- poniesione koszty ze środków dotacji MNW były kwalifikowane (zbadano 100% poniesionych kosztów na realizację zadania),
- prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową środków dotacji przekazanej przez Ministra, zgodnie z ustawą o rachunkowości, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych i bankowych,
- dowody księgowe, stosownie do art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości były zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, kompletne, zawierające niezbędne dane,
- dowody księgowe opatrzone klauzulą o płatności ze środków finansowych dysponenta, terminowo zapłacono wykonawcom za zrealizowane zadania,
- zgodnie z terminem określonym w umowie dotacji przekazano do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego rozliczenie rzeczowo-finansowe dotacji.

Treść umowy dotacyjnej była za obopólną zgodą czterokrotnie zmieniana⁴⁹, w efekcie na realizację inwestycji wydatkowano 563,4 tys. zł, tj. o 436,6 tys. zł mniej niż pierwotnie planowano.

(akta kontroli tom 1 str. 295-333, tom 2 str. 142-204)

2. Dotacje celowe na realizację zadań bieżących w Muzeum Wnętrz.

W okresie objętym kontrolą, część środków finansowych, otrzymanych w ramach dotacji celowych na wydatki bieżące od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, MNW przeznaczyło na realizację:

- prac remontowo-konserwacyjnych w Zespole Pałacowo-Parkowym w Otwocku Wielkim w kwocie 980 tys. zł (umowa dotacyjna z 21 czerwca 2021 r.);
- na wymianę opaski kamiennej, cokołów oraz izolacji, w kwocie 950 tys. zł (umowa dotacyjna z 16 sierpnia 2022 r.);
- na poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy w Muzeum Wnętrz, w kwocie 1 874,1 tys. zł (umowa dotacyjna z 18 sierpnia 2022 r. na kwotę 2 900 tys. zł⁵⁰).

⁴⁵ Drugie zadanie realizowane ze środków pochodzących z dotacji celowej : Modernizacji Galerii Wystaw Zmiennych w Gmachu Głównym MNW-etap I.

⁴⁶ Umowa użyczenia z 28 stycznia 2004 r. pomiędzy Ministrem Kultury a MNW, o której mowa w pkt 4 niniejszego wystąpienia.

⁴⁷ Pismo z 31 lipca 2020 r. nr D-210-1/2020.

⁴⁸ Dotacje celowe przekazane z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych jednostkom zaliczanym do sektora finansów publicznych.

⁴⁹ Aneksy do umowy Nr 19/DF-VI/AC/2021: Nr 1 z 14 lipca 2021 r., Nr 2 z 3 sierpnia 2021 r., Nr 3 z 30 sierpnia 2021 r., Nr 4 z 22 grudnia 2021 r.

⁵⁰ Umowa Nr 377/DF-VII/2022 dotyczyła także zadania pn. Remont Stolarski MNW w Wilanowie w kwocie 560 tys. zł., umowa była dwukrotnie zmieniana: Aneks Nr 1 z 7 grudnia 2022 r., Aneks Nr 2 z 30 grudnia 2022 r.- łączna wartość udzielonej dotacji 2 900 tys. zł.

Dwie pierwsze dotacje zostały wydatkowane w całości, natomiast wskutek niewykorzystania w całości dotacji uzyskanej na podstawie umowy z 18 sierpnia 2022 r., MNW dokonało w dniu 13 stycznia 2022 r. zwrotu niewykorzystanej kwoty 221,7 tys. zł.

Analiza dokumentacji dotyczącej realizacji zadań finansowanych z udziałem środków z dotacji celowej na wydatki bieżące, wykazała, że:

- poniesione wydatki ze środków dotacji i środków własnych MNW były kwalifikowane (zbadano 100% poniesionych kosztów na realizację zadań),
- prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową środków dotacji przekazanej przez Ministra, zgodnie z ustawą o rachunkowości, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych i bankowych,
- dowody księgowe, stosownie do art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości były zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, kompletne, zawierające niezbędne dane,
- dowody księgowe opatrzone klauzulą o płatności ze środków finansowych dysponenta, terminowo zapłacono wykonawcom za zrealizowane zadania,
- za pośrednictwem platformy ePUAP przekazano do Departamentu Dziedzictwa Kulturowego MKiDN informacje o wykorzystaniu środków finansowych i końcowe rozliczenie zadania.

(akta kontroli tom 1 str. 334-412, tom 2 str. 142-204)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia wykorzystanie przez MNW środków publicznych z dotacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego udzielonych na realizację zadań przez Muzeum Wnętrz.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Opracowanie Instrukcji przygotowania zbiorów do ewakuacji zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą.
2. Zaktualizowanie Planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.
3. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie przeprowadzania okresowych kontroli obiektów budowlanych w terminach określonych w art. 62 Prawa budowlanego.
4. Podjęcie działań w celu zapewnienia bieżącego prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych, zgodnie z przepisami ustawy Prawo budowlane i przepisami wykonawczymi do ustawy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia sierpnia 2023 r.

Kontroler
Grzegorz Kapela
Doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał: Stanisław Jarosz - p.o. Dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Warszawie.

p.o. DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie

Stanisław Jarosz

